Danderyd

grön kommun, blå politik

Med fokus på trygghet, ekonomi och hållbarhet är det gott att leva i Danderyd – som barn och ung, mitt i livet och som äldre

> *Att mycket är bra är ingen slump; det är resultatet av långvarigt moderat styre.*

Handlingsprogram Moderaterna i Danderyd 2022–2026

Danderyd ska vara bäst!

Låter det kaxigt?

Ja kanske, men som invånare i en moderatledd kommun har du rätt att förvänta dig högsta kvalitet på den kommunala servicen, låg kommunalskatt och att miljöfrågorna är prioriterade. Danderyd ska vara bäst helt enkelt! Vi har ett evighetsperspektiv på allt vi gör, från ekonomi till förskola och skola. Vi ser det som att Danderydsborna har gett oss ansvar och förtroende att förvalta Danderyd idag – för framtiden och för kommande generationer. Danderyd ska vara bäst helt enkelt!

Det ska vara gott och tryggt att leva hela livet här – som barn och ung, mitt i livet och som äldre.

I de förslag som du nu har framför dig har vi lyssnat noga till vad Danderydsborna tycker. Vi har under mandatperioden haft över tusen samtal med kommuninvånare för att kunna ta fram en politik som är förankrad i verkliga behov och i människors vardag. I dessa samtal har bland annat framkommit att ordning och reda är viktigt för oss som bor här - både i barnens klassrum och i kommunens ekonomi. Trygghet är för oss en central fråga. Kommunen kan inte ersätta polisen, men vi känner ansvar för att du ska känna dig trygg i Danderyd.

> *Mycket handlar om att bibehålla och värna det som redan idag är bra. Enligt SCB:s senaste medborgarundersökning ansåg 99% av kommuninvånarna att Danderyd är en bra plats att leva på.*

I arbetet med att ta fram en ny politik har alla moderata medlemmar haft möjlighet att vara med och påverka och göra sin röst hörd, och som Sveriges största moderata förening har ni varit många som tyckt till. Det gör att det program som du nu håller i handen är väl förankrat och genomarbetat som resultat av ett lagarbete.

Oavsett om du redan röstar på Moderaterna eller överväger att stödja Moderaterna i höstens val så hoppas vi att detta program speglar många av dina åsikter och fångar upp flera av de frågor som är viktiga för dig och dina närstående.

Att mycket redan är bra är ingen slump, det är resultatet av ett långvarigt Moderat styre av Danderyds kommun. Jag är stolt men inte nöjd. Vår moderata ambition är att vi ska bli bättre. Ännu mer ordning och reda helt enkelt!

Hanna Bocander (M)

Kommunstyrelsens ordförande

Vision Danderyd

Danderyd är levande, grönt och blomstrande. Danderyd är unikt!

Visst är Danderyd unikt, med karaktär av blandad bebyggelse, stora grönområden och mycket vatten. Vi ska lämna över ett Danderyd till kommande generationer där hägrar fortfarande spatserar på bryggorna i Edsviken och där gäddor leker i Nora träsk - precis som idag. Ett Danderyd med kor och hästar mitt i kommunen och där älgkon med sin kalv får plats i Rinkebyskogen och bävrarna bygger bo vid Ekebysjön också i framtiden.

I Danderyd firar vi gärna Valborgsmässoafton i Kvarnparken, midsommar vid Djursholms slott, Hamnens dag i Stocksund och vi äter lunch i den kulturhistoriska miljön på Enebybergs gård. Det är Danderyd för oss idag och i framtiden.

Danderyd kommer alltid att ha karaktären av villastad men samhället och omvärlden utvecklas och vi med den. Danderyd ska utvecklas varsamt men i takt med tiden vad gäller miljö och hållbarhet.

I Moderaternas vision för framtidens Danderyd går i E-18 i tunnel. Ovan mark samsas grönområden med den småskaliga bebyggelsen och allt smälter ihop med närområdena. De vackra gamla tegelbyggnaderna som utgjorde vagnhallar kanske rymmer en saluhall, restauranger, kulturscen och konsthall.

Vi pendlar till grannkommuner och storstaden med båt, cykel och bil och vid Knutpunkt Danderyd binds Roslagsbana och tunnelbana samman.

Någonstans längs kusten finns fina möjligheter att ägna sig åt maritimt liv, här samsas båtar, segelskolor, surfare och kanotister med cafébesökare och badgäster i välskötta, hållbara anläggningar som drivs av föreningarna i god samverkan med kommunen. På vintern samlas isjakter, vinterbadare och bastubesökare. Längs Edsvikens kuststräcka har Danderydsbor och kommunen med gemensamma krafter byggt ett välbesökt och uppskattat kallbadhus.

Danderyds nya bebyggelse står för andra som förebild och tjänar som inspiration både i gestaltnings- och miljöhänseende. Vackert och hållbart!

Vilken är din vision för Danderyd?

Dela den med oss!

Moderaterna – alltid på Danderydsbornas sida

Därför ska du rösta på Moderaterna – vår politik på två minuter!

Det ska vara gott att leva hela livet i Danderyd - som barn och ung, mitt i livet och som äldre. Vår politik är långsiktig. Vi förvaltar Danderyd såväl i nuet som för framtiden – i ett evighetsperspektiv.

Danderyd är den gröna kommunen med blå politik. Den utmärks av hållbarhet, trygghet, en ekonomi i balans och ett professionellt ledarskap.

I Danderyd är målet att du ska betala så låg kommunalskatt som möjligt men ändå kunna förvänta dig hög kvalité i den verksamhet som kommunen ansvarar för. Det blir möjligt genom att vi moderater tar ansvar för en välskött ekonomi och prioriterar väl; alltid med barn, unga och äldre i fokus.

Det ska vara tryggt att bo i Danderyd. Alla ska vara säkra i sin närmiljö - i hemmet, trafiken, skolan och utomhus. Oavsett tid på dygnet.

Danderyd - *den gröna kommunen*, där alla har nära till naturen. Du ska kunna lita på att den fantastiska miljö som du valt att bosätta dig i bevaras. Hållbarhet genomsyrar allt vi gör.

> *Moderaterna förvaltar Danderyds resurser i dag,*
> *för morgondagen och för framtiden – vi kallar det ett evighetsperspektiv.*

Med vår politik får du:

- ✓ *Låg skatt, effektiv förvaltning och tydlig ekonomistyrning.*
- ✓ *Sveriges bästa förskola och skola med fokus på kunskap, trygghet och utveckling.*
- ✓ *Danderyds gröna villastad bevaras men kompletteras varsamt med radhus, kedjehus och mindre lägenhetshus.*
- ✓ *Fokus på miljö och hållbarhet.*
- ✓ *Nolltolerans mot narkotika, kriminalitet och stök.*
- ✓ *Trygg omsorg med hög kvalitet för äldre.*
- ✓ *Fler trygghetsboenden och seniorbostäder.*
- ✓ *Värnandet av grönområden, parker, vatten och kustlinje.*

Vår moderata politik utgår alltid från att du som invånare ska ha det största inflytandet över ditt liv och din vardag. Det betyder ett starkt och fritt samhälle där de politiska besluten endast omfattar sådant som behöver skötas gemensamt.

Ett ekonomiskt starkt Danderyd som välkomnar initiativ och utveckling

Moderaternas politik grundar sig i en stark och robust ekonomi i balans. Som kommuninvånare har vi under den senaste mandatperioden fått mer kommunal service för den skatt vi betalar och stort fokus har lagts på hårdare budgetdisciplin, effektivitet och striktare ekonomistyrning.

Ordning och reda i finanserna är det övergripande målet, likaså att så stor del som möjligt av varje skattekrona ska gå till kärnverksamheten. Låt oss alla få ut maximalt i ett hållbart perspektiv!

> *I Danderyd förenas hög kvalitet i välfärden med låg skatt.*

Moderaternas ekonomiska politik för Danderyds kommun:

- ✓ Sund och balanserad ekonomi.
- ✓ Kontrollerad och låg låneskuld; vi ska inte skuldsätta kommande generationer.
- ✓ Den kommunala skatteutjämningen måste reformeras. Danderyds avgift till utjämningssystemet är orimlig.
- ✓ Effektiv kommunal organisation.
- ✓ Kontakter med kommunen ska präglas av hög tillgänglighet och bra bemötande.
- ✓ Hög service till företagare och gott näringslivsklimat.
- ✓ Uppmuntra sponsring och donationer för en extra guldkant.

> *Stram budgetdisciplin är en nödvändighet för vårt övergripande mål att värna att så mycket som möjligt av varje skattekrona går till kärnverksamheten – barn och äldre.*

Du kan bidra

Ett sätt att värna att så mycket som möjligt av skattekronorna går till kärnverksamheten är att uppmuntra och möjliggöra för donationer och initiativ från föreningar och kommuninvånare. Det finns många framgångsrika exempel på detta men kommunen kan bli ännu bättre på att underlätta och möjliggöra för dessa initiativ. (Sponsring får och ska inte ersätta kommunal verksamhet, den är alltid ett mindre men välkommet komplement).

Företagare – grunden till all välfärd

Danderyd ska erbjuda hög service till företag och företagare verksamma i Danderyd. Företagsklimatet ska vara gott. År 2020 fick kommunen en historisk andra plats som företagsvänlig kommun, i konkurrens med landets 290 kommuner. Vårt fokus på näringslivet gör Danderyd till en attraktiv kommun för Start-Ups och mindre företag och företagare. Utan företagare – ingen välfärd.

> *Näringsliv och företagare i Danderyd ska ha Sveriges bästa förutsättningar*

Staten straffar Danderydsborna

Den kommunala skatteutjämningen måste reformeras. Danderyd drabbas hårdast av alla av den statliga skatteutjämningen mellan Sveriges kommuner. Kommunens skattebetalare bidrar årligen med runt en halv miljard kronor netto till andra kommuner, vilket är så mycket som runt en fjärdedel av våra skatteintäkter.

> *Det är en myt att Danderyd är en rik kommun.*

Det borde vara så att merparten av skatteutjämningen går till lands- och glesbygdskommuner och inte som idag till Malmö och Göteborg – storstäder som borde bära sig av sin egen skattekraft. Effekterna av skatteutjämningen gör det till en myt att Danderyd är en rik kommun, i Danderyd finns invånare som är förmögna och kommunen är rik på engagerade kommuninvånare, men det gör inte att kommunen har mer pengar att spendera.

Byråkrati ska motverkas och kostnaderna hållas tillbaka. Kommunen ska ta tillvara de möjligheter till effektivisering som följer med den ökade digitaliseringen.

Ett Danderyd att leva hela livet i

Vi fokuserar på hållbarhet, trygghet och framför allt - en stabil ekonomi. Så gör vi det möjligt att leva gott hela livet i vår gröna kommun.

Lära - i förskola och skola

I Danderyd finns 27 förskolor, 18 grundskolor och 3 gymnasieskolor.

Danderyd har en skola i toppklass, med en bra blandning av friskolor och kommunala skolor. Det är ingen slump då vi moderater alltid har skolans kontinuerliga förbättring som vår högsta prioritet. Målet är att Danderyd ska ha Sveriges bästa skola.

Stor valfrihet och konkurrens skapar en bättre skola för alla. Skolorna i Danderyd ska ha fokus på ordning och reda, ha en lugn och trygg skolmiljö och främja kunskap.

Vi vill att det ska finnas ett brett utbud av skolor och förskolor så att föräldrar och elever kan välja den förskola/skola som passar dem bäst, oberoende av om de är kommunala eller fristående. Det är en viktig del av Moderaternas skolpolitik.

Danderyds skolor håller mycket hög kvalitet och har under lång tid rankats som de bästa skolorna i Stockholmsområdet. Kvaliteten återspeglas i att våra skolor väljs av många elever och toppar den nationella betygsligan. Vi vill ha stor valfrihet mellan olika alternativa pedagogiska inriktningar.

Alla ska känna sig trygga i sin skolmiljö. Samtliga skolor ska ha nolltolerans mot våld och hot. En trygg miljö med lugn, ro och tydliga mål är en grundläggande förutsättning för att lära och utvecklas.

Sociala medier och internet har öppnat upp för ett hårdare klimat som aldrig släcks ned. Det gör det än viktigare att skolorna har tydliga handlingsplaner för hur mobbing och kränkningar hanteras samt att man arbetar aktivt med värderingar och etik. Självklart ska skolor och förskolor vara rök- och drogfria. Skolornas lokaler och skolgårdar ska hålla hög kvalitet och vara välskötta. Vi vill utifrån detta ta fram ett särskilt handlingsprogram för ökad trygghet i skolan, ordning och reda och rena lokaler med trygga skolvägar.

> *En trygg miljö med lugn, ro och tydliga mål är en grundläggande förutsättning för att lära och utvecklas*

Elevernas psykiska hälsa är viktig ur flera aspekter, också för goda resultat i skolan. Av olika skäl har den psykiska hälsan bland eleverna försämrats. Här behövs mer fokus och resurser. I budgeten för 2022 har vi ökat resurserna för en stärkt elevhälsa för våra ungdomar. Med ökade resurser kan elevhälsans tillgänglighet öka för de elever som behöver särskild hjälp. Vi vill se en digital elevhälsa gemensam för alla kommunala skolor och med möjlighet för fristående aktörer att ansluta sig till denna.

Huvudmannaskapet för kommunala och friskolor skiljer sig åt. Kommunen är huvudman för de kommunala skolorna och friskolorna har sin egen huvudman. Som huvudman för de kommunala skolorna arbetar vi kontinuerligt med att utveckla och förbättra våra kommunala skolor. Arbetet innebär att säkerställa att all utbildning utgår från tydliga kunskapsmål och från den enskilda eleven som ska veta att vi ger de resurser som krävs för var och en. Det är alltid föräldrarna som har huvudansvaret för att ta hand om och uppfostra sina barn medan pedagogerna ansvarar för utbildningen. Med vår politik ger vi resurser till eleverna med de största behoven.

Den senaste mandatperioden har konstruktionen av skolpengen reformerats. De senaste två åren har skolornas intäkter genom skolpengen höjts från en redan hög nivå i en regional jämförelse. Det arbetet ger en stabil grund för att utveckla skolorna ytterligare och stärka skolverksamheterna under nästa mandatperiod. Det är viktigt för oss att behålla våra mindre skolor för de yngre barnen.

De kommunala skolorna bör stärkas med en samordningsplan. Den möjliggör effektiviseringar och samarbeten mellan de kommunala skolorna. Det kan handla om hur våra skolsalar för hemkunskap nyttjas, samordning av skolbibliotek, men också av lärarresurser där man kan erbjuda fler elever stöd inom olika ämnen.

I Danderyds kommunala skolor är andelen utbildade och behöriga lärare och förskollärare hög. Det är glädjande i den hårda konkurrens om lärare som råder i vår region och har möjliggjorts genom vår tidigare satsning på höjda lärarlöner vilket vi nu ser resultatet av. Lönen ska inte vara en anledning för duktiga och omtyckta lärare att inte välja Danderyd.

Sedan 2020 finns ett särskilt handlingsprogram för särbegåvade elever. Skolorna erbjuder utbildning på alla nivåer för barn med särskilda behov. Ju tidigare svårigheter med inlärning upptäcks hos en elev desto större blir möjligheterna att nå kunskapsmålen samtidigt som elevernas framtida möjligheter ökar. Vi vill därför stärka möjligheten för varje elev att få det stöd som den behöver.

Föräldrarna ska vara trygga med att lämna sitt barn på förskolan. Våra förskolor ska prioritera barnens trygghet och att de efter egen mognad och lust får ta del av god skolförberedande pedagogik. Vi ställer oss positiva till pedagogisk omsorg, dvs dagmamma eller dagpappa.

Även denna omsorgspersonal måste inkluderas och fortbildas så att alla barn får likvärdiga kunskaper inför grundskolan. Vi vill utreda möjligheterna och behovet av att kunna erbjuda en mer flexibel barnomsorg vid någon enhet i kommunen.

Fritidshemmen är en viktig del av de yngsta barnens vardag. Vi vill stärka fritidsverksamheten genom mer idrott och kultur, gärna i samverkan med föreningslivet. Även för äldre barn är verksamhet på raster och efter skoltid betydelsefull.

Programutbudet för Danderyds gymnasium ska ses över så att det speglar elevernas efterfrågan och behov. Vidare vill vi stimulera gymnasieskolans samarbete med universitet och näringsliv, samt Ungt Företagande.

År 2021 invigdes Demo, ett kultur- och aktivitetshus för unga i hela kommunen som har ett brett utbud av aktiviteter samtidigt som man arbetar aktivt med värdegrundsfrågor.

Danderyd ska ha Sveriges bästa skola genom

- ✓ *Fokus på ordning och reda, kunskap, ansvar och utveckling.*
- ✓ *Ökad trygghet i skolan.*
- ✓ *Nolltolerans mot våld och hot i skolan.*
- ✓ *Stor valfrihet och konkurrens med både kommunala och fristående skolor.*
- ✓ *Se över programutbudet på Danderyds Gymnasium.*
- ✓ *Satsningar på ökad elevhälsa och införande av digital elevhälsa.*
- ✓ *Handlingsprogram för ökad trygghet i skolan baserat på ordning och reda i klassrummet, nolltolerans mot våld och hot i skolan.*
- ✓ *Säkerställande av konkurrenskraftiga lärarlöner.*

Leka och glädjas - i roliga lekparker och på attraktiva badplatser

Vi har över 30 fina och populära lekplatser i olika storlekar där barns rörelse och motorik utmanas. Lekplatserna är inbjudande mötesplatser för alla åldrar.

Danderyds långa kuststräcka är värdefull för oss som bor i kommunen. Den används flitigt för bad och lek en stor del av året. Det vill vi värna och utveckla.

- ✓ *Fler temalekparker som samlar föräldrar och barn i alla åldrar för lekfull fritid och som främjar rörelse.*
- ✓ *Utveckla våra populära badplatser i kommunen för att ha ett levande och attraktivt Danderyd hela året.*

Träna – när du vill, ensam eller med andra

Danderyd erbjuder ett varierat och omfattande utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. Vi värdesätter allas möjligheter att röra sig och kunna ta del av kultur på ett lättillgängligt sätt. Barn, unga och äldre prioriteras i vårt arbete med fritid. Särskilt försöker vi hitta vägar att förbättra utbudet av fritidsverksamheter för unga med funktionsvariation. För att förbättra och förfina våra verksamheter vill vi ta fram en plan för hur våra kommuninvånare kan ta del av fritids- och kulturaktiviteter genom hela livet.

Föreningslivet och alla ideellt engagerade – Danderyds hjärta

I Danderyd har vi ett rikt och engagerat föreningsliv som är ovärderligt för barns och ungdomars idrottande och därmed välbefinnande. Danderyds barn och ungdomar är bland de mest idrottsaktiva i Sverige, så vill vi att det fortsatt ska vara. Vårt föreningsliv är starkt och präglas av det bästa ett civilsamhälle kan erbjuda – ett genuint engagemang för både barn, unga och äldre. Många av föreningarna har funnits länge och de har en bredd från

hembygdsföreningarna i varje kommundel till odlingsföreningar, båtklubbar och scoutverksamhet både till lands och sjöss.

- ✓ *Starkt stöd till föreningslivet inom kultur och idrott.*
- ✓ *Ökat samarbete mellan kommunen och föreningarna.*
- ✓ *Modernisera idrottsanläggningar.*
- ✓ *Prioritera hållbarhet i driften och investeringar idrottsanläggningar.*

Spontanidrott förgyller vardagen

Löpning, gym i det fria, boule, basket, golf eller mountainbike? Vad du än föredrar vill vi att Danderyd ska ge dig plats och möjlighet att idrotta när och på det sätt som du vill. Idrottande spontant och på egen hand ska vara lätt och det ska vara tillgängligt. Därför har vi det senaste året utökat antalet spontanidrottsplatser i kommunen. Danderyds utegym har blivit fler, används av alla åldrar och ger föreningslivet möjlighet till varierad träning. Boulebanor ger en värdefull och viktig mötesplats som skapar motionstillfällen främst för äldre. En ny utebasketplan vid Danderyds gymnasium ger basketspel i lag ett uppsving samtidigt som den ger alla möjligheter att spela när lusten faller på.

Spår i skogen för dig som gillar mountainbike är ett annat exempel på att skapa variation. På de golfbanor som finns i kommunen möts såväl ung som gammal då golf är en sport där åldern spelar liten roll. Vi vill fortsatt se god tillgång till våra golfbanor, som vintertid även är härliga platser för spontan pulka- och skidåkning.

- ✓ *Fler möjligheter att idrotta spontant.*
- ✓ *Fler temalekparker som samlar föräldrar och barn i alla åldrar för lekfull fritid och som främjar rörelse.*
- ✓ *Utveckla våra populära badplatser i kommunen.*

Ett rikt kulturliv mår alla bra av

I Danderyd finns 19 fastigheter som innehåller lokaler för kultur- och fritidsverksamhet.

Kulturföreningarna och biblioteken är kärnan i Danderyds kulturliv. Vi vill utveckla de fyra kommundelsbiblioteken och göra dem mer tillgängliga, genom sk. Meröppet. Det nya biblioteket i Mörby Centrum är och ska vara en attraktiv plats för alla. Biblioteket ska också vara en aktiv plats för lokala konstnärer med utställningar, föreläsningar, uppträdanden, bokstunder, teater och konserter.

Danderyds kulturskola bedriver en mycket uppskattad verksamhet med Danderydsgården som nav. Moderaterna vill utveckla kulturen ytterligare så att den i större utsträckning finns i ungas vardag som en positiv kraft under uppväxten. Får vi eleverna att växa så växer Danderyd. Fristående kultur- och musikskolor fyller en viktig funktion för kulturlivet i vår kommun och ska även fortsättningsvis få ekonomiskt stöd av kommunen.

Våra hembygdsföreningar gör ett ovärderligt arbete att bevara och dokumentera Danderyds historia och kulturarv. Valborgs- och midsommarfiranden är mycket uppskattade och anordnas med stöd från kommunen. Kvarnparksbadets vänner är ett annat exempel på uppskattad förening som på ideell basis och kommunalt stöd erbjuder utebad och simskola i västra Danderyd.

- ✓ Utveckla Kulturskolan så att fler barn får ta del av verksamheten.

- ✓ Uppmuntra det arbete våra hembygdsföreningar och andra föreningar gör.
- ✓ Fortsatt fokus på samarbete och stöd till fristående kultur- och musikskolor.

Senior – leva och njuta

Alla invånare i Danderyd ska kunna leva livet fullt ut och efter sina egna önskemål, oavsett ålder. Äldre invånare i Danderyd ska kunna känna trygghet i vardagens och livets alla situationer. I Danderyd lever såväl kvinnor som män länge, Danderydsborna blir faktiskt äldst i Sverige. Några av Moderaternas mål är att underlätta aktiviteter och möten över generationsgränserna och främja äldres idrottande.

Den så kallade fixartjänsten, som ger möjlighet att få hjälp med exempelvis att byta en glödlampa eller hänga upp gardiner, är en angelägen verksamhet för många.

Vi vill se fler boenden för äldre, när behoven och livet förändras ska det finnas möjlighet att bo kvar i Danderyd. De allra flesta klarar sitt liv och sin vardag utan hjälp från kommunen. I takt med att vi blir äldre och håller oss friska kommer sannolikt fler att efterfråga olika former av seniorlägenheter. Vi moderater ser mycket positivt på de initiativ som finns i den riktningen. Flera olika företag har visat intresse att etablera sig i Danderyd. Redan idag finns till exempel Sikreno i Stocksund och Blomsterfonden i Svalnäs. Den boendeformen är på stark framväxt runt om i Sverige. Vi vill arbeta för att både större och mindre enheter med seniorlägenheter utvecklas i vår kommun.

- ✓ Utveckla Danderyds populära seniorträffar så att färre upplever ofrivillig ensamhet.
- ✓ Skapa fler trygghetsboenden.
- ✓ Erbjuda mark för byggnation av andra former av seniorbostäder.
- ✓ Utveckla fler mötesplatser för möten över generationsgränser.

Senior – omsorg efter eget val

Grunden för moderat politik är frihet och valfrihet. Det innebär att det är du som väljer, för bara du vet vad du behöver och vill ha. Den som är i behov av stöd och hjälp väljer hur den ska se ut. Vill man bo kvar hemma finns hemtjänsten som är utformad efter de egna behoven. Har du omfattande behov erbjuds vård- och omsorgsboende. Så ser det ut och så ska det se ut i Moderaternas Danderyd. I vårt Danderyd har vi en mångfald av utförare med olika profil och inriktning. Hemtjänst, vård- och omsorgsboende, trygghetsboende eller seniorlägenhet - kvalitet, valfrihet och mångfald är ledorden för Danderyds äldreomsorg.

Digitaliseringen sprider sig i samhället och vi moderater vill se att även äldreomsorgen följer med i den tekniska utvecklingen. Det innebär att vi bejakar användningen av teknik som gör det möjligt för omsorgspersonalen att få tid över som kan läggas på omsorg i stället för tidskrävande rutinuppgifter. Det är dessutom av stor vikt att personalen får möjlighet att följa med i den digitala resan för att ge äldre möjlighet till digital kontakt med anhöriga och omvärlden.

I Moderaternas Danderyd kontrollerar kommunen utförarna så att de både ger de äldre vad de behöver och har rätt till men också så att skattebetalarna får vad de betalar för.

För att motverka ofrivillig ensamhet och isolering erbjuds i kommunen ett antal seniorträffar för enkelt och kravfritt umgänge med föredrag, hobbyaktiviteter, bridge, gympa och gemensamma måltider. Vi moderater ser gärna att den formen av samvaro utvecklas ytterligare i samverkan med föreningar och/eller frivilligorganisationer.

Hemtjänsten är en mycket uppskattad och nödvändig hjälp för att många äldre ska klara sin vardag. Hemtjänsten är oftast förstahandsalternativet när orken tryter och man behöver en hjälpande hand. I Moderaternas Danderyd vill vi se en hemtjänst som möter även äldre med omfattande hjälpbehov. Flytt till vård- och omsorgsboende ska inte vara nödvändigt om man inte vill. För att det ska vara möjligt behöver vi ha en hemtjänst som är organiserad att möta

även äldre där det inte räcker med en hjälpande hand. Behöver den äldre tät och nära kontakt med sjukvården, med arbets- och/eller fysioterapeut eller andra behov så ska det kunna lösas med ett teambaserat arbetssätt inom hemtjänstens ram. Det är moderat valfrihet på riktigt. Hemtjänstpersonalens kompetens ska vara inriktad på omsorg varför andra tjänster i hemmet ska kunna utföras av annan personal. Det kan handla om till exempel tvätt och städning.

För vissa kommer en dag då orken och kraften tryter och man får behov av stöd och hjälp dygnet runt, veckans alla dagar - när vård och omsorg i det egna hemmet inte räcker. I valfrihetens Danderyd finns då flera vård- och omsorgsboenden att välja bland. För att göra valfriheten än större finns också några boenden i angränsande kommuner.

Att bo på vård- och omsorgsboende betyder att du har behov av omfattande stöd och hjälp. Det betyder också att ett stort ansvar vilar på utförarna att erbjuda de boende ett gott och värdigt liv med social samvaro, aktiviteter, god och näringsrik mat, uppmuntran till utevistelse och gympa för både kropp och knopp. Danderyd är känt för våra höga krav när det gäller omsorgens kvalitet.

- ✓ *Säkerställ god tillgång till moderna vård- och omsorgsboende och korttidsboende.*
- ✓ *Utveckla hemtjänsten och gör det möjligt för äldre med omfattande hjälpbehov att bo kvar hemma.*
- ✓ *Digitaliseringen ska få ta plats i äldreomsorgen så att personalens tid kan läggas på omsorgen.*
- ✓ *Det är tryggt att bli äldre i Danderyd genom stöd, hjälp och omsorg du behöver och vill ha.*

Ett tryggt och säkert Danderyd

Moderaternas politik tar sin utgångspunkt i alla människors rätt att vara trygga i sin närmiljö, oavsett om det är på tunnelbanan eller i skolan. I Danderyd råder nolltolerans mot kriminalitet och droger. Kommunen ska använda alla verktyg i verktygslådan för att stävja missbruk, stök och otrygghet. Det finns också en jämställdhetsaspekt – kvinnor upplever i högre utsträckning otrygghet utomhus men det är hemmet som är den farligaste platsen för kvinnan. Därför är även kommunens stöd till kvinnojouren viktigt.

Moderaternas politik skapar genom konkreta åtgärder trygghet i människors vardag och i livets olika skeden. Barn ska ha trygg skolgång och säker skolväg, företagare ska ges möjlighet att utveckla sin verksamhet i ett säkert företagsklimat och äldre ska kunna öppna dörren för främlingar utan att vara rädda för att bli rånade.

Ett drogfritt Danderyd

Användning av droger är kriminellt och måste bekämpas. Det är primärt en uppgift för stat och polis men vi vill att Danderyds kommun gör allt i sin makt för att nå målet om en drogfri kommun.

Ungdomars drog- och alkoholbruk är ett problem. Att bryta utvecklingen är viktigt för ungdomarnas framtid. Vi vill prioritera resurser för att Danderyd ska bli en drogfri kommun. Vi har hittills arbetat i den riktningen genom fler väktare, kamerabevakning och fler ungdomskoordinatorer som ska finnas där ungdomar är på kvällar och helger.

Samverkan med polisen är avgörande och vi har under 2021 tecknat ett nytt samverkansavtal. Vi ökar intensiteten genom att fortsätta förstärka vårt förebyggande arbete för att bekämpa ungdomars alkohol- och droganvändning samt öka tryggheten för ungdomar i den miljö de befinner sig i. Arbetssättet som vi etablerat de senaste åren för att nå såväl ungdomar som föräldrar i större utsträckning utvecklas med fokus på samarbete mellan socialtjänst, skola och fritidsgårdar.

> *Vi vill att Danderyd gör allt i sin makt för att nå målet om en drogfri kommun*

Trygg oavsett var och vem du är

Danderydsborna är hårt drabbade av inbrott, framför allt i bostäder och stöld från bilar. Det har bidragit till att allt fler känner sig otrygga. Sedan några år tillbaka finns ”grannsamverkansbilar” i kommunen. De bemannas av frivilliga som dagtid kör runt i Danderyd för att förebygga brott och har alldeles nyligen utökats med ytterligare en grannsamverkansbil.

Moderaterna vill fortsätta med grannsamverkansbilarna och satsning på väktare som patrullerar våra bostadsområden, men mest angeläget är att vi får större polisiär närvaro i Danderyd.

> *Danderyds kommun kan inte ersätta polisen - men vi gör allt vi kan för att du ska känna dig trygg i Danderyd.*

Vi vill göra det tryggare för äldre genom att inrätta trygghetsboende i Danderyd. Men också att äldre tar del av, och får information om trygg och kostnadsfri service såsom Danderyds fixartjänst. Tjänsten kan hjälpa äldre i hemmet med att exempelvis byta glödlampor och batterier i brandvarnare, ordna mattor och ta ner saker från höga skåp, det är också trygghet.

Unga ska känna sig trygga i skolmiljön. Vi måste ha nolltolerans mot hot och våld i skolan. Vi vill stötta unga brottsoffer genom att tydligt visa att vi vuxna står på deras sida.

Moderaterna vill se trygghetskameror på platser i Danderyd som upplevs och är otrygga och där brott sker. Moderaterna arbetar för att påverka regeringen så att det ska bli enklare att få tillstånd för kameror. Vi kommer även fortsättningsvis att överklaga beslut som från rättslig instans nekat kommunen trygghetskameror.

Trygghet i det egna hemmet är en fundamental frihetsfråga. Nolltolerans ska gälla för våld i nära relationer. Samarbetet mellan kommunen och frivilligorganisationer ska prioriteras.

Även fortsatt utbildning för kommunens personal är viktig för att kunna hjälpa de som utsätts för våld av familjemedlemmar och anhöriga. Vi vill säkerställa att verksamheter såsom Kvinnojouren får fortsatt stöd och säkerställa tillräckligt med evakueringsboenden för våldsutsatta kvinnor och barn.

Missbruk i dess olika former ska kraftfullt och kontinuerligt motarbetas via kommunens eget arbete och stöd till frivilligorganisationer. Särskilt prioriterat är att identifiera barn och ungdomar som lever i hem med missbruk.

Den systemhotande välfärdsbrottsligheten och otillåtna påverkan

Välfärdsbrottslighet från den organiserade brottsligheten är ett ökande problem. Våra välfärdsverksamheter måste vara och uppfattas som rättvisa och rättssäkra. Otillåten påverkan, d.v.s. när enskilda medarbetare eller verksamheter påverkas att fatta ett visst beslut som gynnar en invånare, ett företag eller en förening, är särskilt allvarlig.

Välfärdsbrottsligheten är systemhotande och vi föreslår därför att särskilt fokus läggs på att utreda och kartlägga förekomsten av välfärdsbrottslighet i Danderyds kommun.

- ✓ *Förbättra belysningen på otrygga platser samt se till att buskage och sly hålls efter. I Danderyd finns idag 10 000 ljuspunkter men vi vill att de blir fler.*
- ✓ *Du ska känna dig trygg i ditt hem genom väktare i bostadsområden och grannsamverkansbilar som utgör ett par extra ögon.*

- ✓ *Gör det tryggare för ungdomar på kvällar och helger med ungdomskoordinatorer.*
- ✓ *Tryggare skolvägar för de yngsta kommuninvånarna.*
- ✓ *Främja ett stärkt arbete i skolorna för alla barns trygghet i skolan, ordning och reda i klassrum och på skolgårdar.*
- ✓ *Arbeta för fler poliser till Danderyd.*
- ✓ *Ansöka om kameraövervakning vid fler särskilt otrygga platser i Danderyd, bland annat vid återvinningsstationerna.*
- ✓ *Stå fast vid vårt lokala tiggeriförbud. Utöka det till områden där problem uppstår.*
- ✓ *Främja ett stärkt alkohol- och drogförebyggande arbete.*
- ✓ *Säkerställ stöd till verksamheter som arbetar för att ge stöd till de som drabbas av våld i nära relationer såsom Kvinnojouren.*
- ✓ *Nolltolerans mot klotter och förstörelse.*
- ✓ *Mål om ett drogfritt Danderyd.*
- ✓ *Initiera utredning om omfattningen av eventuell välfärdsbrottslighet i Danderyd.*

Ett vackert och hållbart Danderyd

Danderyd är en av Sveriges mest attraktiva kommuner och vi som bor här har all rätt att känna stolthet över att vårt värnande av grönska, natur och småskalig bebyggelse genom årtionden. Med Moderaternas politik värnas naturreservat, parker och grönområden. Många vill flytta till Danderyd, då är det viktigt att vi inte bygger bort det som alla uppskattar. Vi vill bevara en modern trädgårdsstad med en blandning av villor och flerbostadshus, med närhet till vatten och grönområden.

Vi byggde i går, vi bygger i dag och vi kommer att bygga i morgon. Vi vill utveckla kommunen hållbart, vackert och i samklang med vår kulturmiljö. Hållbarhet innebär också att förvalta kommunen i ett evighetsperspektiv, för oss som bor här nu men också för framtida generationer. Vi eftersträvar därför en jämn och stabil befolkningstillväxt. Utveckling ska ske med Danderydsbornas vilja för ögonen.

Bebyggelse och utveckling

På Moderaternas initiativ har kommunen beslutat om ett mer restriktivt förhållningssätt när det gäller delning av fastigheter för att värna karaktären av villastad även för framtiden.

Danderyd är redan idag en av Sveriges mest tätbebyggda kommuner och mark är en ändlig resurs. Vi behöver därför vara rädda om våra parker och grönområden och nybyggnation ska ske varsamt. Det behövs en bra balans mellan att värna vår historia och vår unika kulturmiljö och att bygga för framtiden.

Vi vill värna närheten till naturen. Våra sammanhängande grönområden ska bevaras och tillgängligheten bibehållas och förbättras. Vår kommun omges av vatten och vi vill främja alla medborgares möjligheter till vattenkontakt genom att utveckla våra strandpromenader och genom att säkerställa tillgängligheten till stränder och badbryggor. Vårt mål är att ingen ska ha mer än 10 minuters promenad till sitt närmaste grönområde.

I områden som ska utvecklas är det viktigt med tidig dialog med oss som bor och verkar här för att säkerställa att olika behov och åsikter får komma till uttryck och tillvaratas. De lokala centren behöver bevaras för att behålla både den kommunala och privata service som finns

där.

Danderyds sjukhus är en del av innovations- och forskningshubben kring universitetsområdet och Karolinska sjukhuset. Sjukhuset är en stor arbetsgivare som bedriver förstklassig vård. Danderyds kommun ska samverka för att tillgodose sjukhusets behov av utveckling.

Planerna på att utveckla det så kallade Östra Eneby torg ska fullföljas, dock med betydligt mindre och lägre bebyggelse än tidigare planer. Vi vill se en småskalig bebyggelse med en större andel rad- och kedjehus.

Området kring Nora Torg kan kompletteras med i huvudsak låg bebyggelse längs Noragårdsvägen.

Vår kommun ska vara ett attraktivt alternativ att flytta till för ungdomar och nybildade familjer. Vårt bostadsbestånd bör kompletteras med främst radhus och småhus för att attrahera dem. Den nya översiktsplanen pekar ut möjliga områden där ny bebyggelse skulle kunna smälta in och bidra positivt till den befintliga miljön. Det ska finnas attraktiva boendealternativ för alla skeden i livet.

- ✓ Utveckla Danderyd varsamt och i linje med Danderydsbornas vilja.
- ✓ Skydda vår särpräglade arkitektur och kulturmiljö.
- ✓ Bevara Danderyds karaktär av villa- och trädgårdsstad.
- ✓ *Återhållsamt bostadsbyggande där vi prioriterar fler radhus, kedjehus och småhus.*
- ✓ *Värna våra kulturmiljöer. Vi satsar på ett stort arbete för att skydda dessa genom nya detaljplaner och nya riktlinjer för kulturmiljön.*
- ✓ *Säkerställa att det finns mark för kommande generationer, både för rekreation och bebyggelse.*
- ✓ *Skapa en långsiktig plan för hur många bostäder som ska byggas varje år i Danderyd för ökad förutsägbarhet och transparens.*
- ✓ *De som bor på ön Tranholmen ska själva få bestämma om de ska ha en permanent förbindelse eller ej till fastlandet.*
- ✓ *Tidig dialog inför mer omfattande bebyggelse.*

Ett grönt och hållbart Danderyd

Moderaternas miljöpolitik har ett långsiktigt perspektiv på hållbarhet. För Danderyds del innebär det att vi måste vårda och förvalta det vi har för kommande generationer genom exempelvis ett hållbart användande av teknikutvecklingen samt marknadsekonomiska och kostnadseffektiva lösningar. I arbetet med att utveckla kommunen finns hållbarhetsfrågorna i fokus, som till exempel att fortsätta skydda låglänta områden med barriärer och en restriktiv hållning till byggande i sådana områden. Miljömässiga förändringar har skapat höjningar av havsnivån. Tre fjärdedelar av Danderyds kommun gränsar till vatten.

För Moderaterna är hållbart tänkande en integrerad del i en kommuns åtagande och verksamheter, som exempelvis trafik, vatten- och avfallshantering, förvaltning av fastighetsbestånd, infrastruktur och byggprojekt. Hållbarhet handlar om att kombinera miljöhänsyn och ansvar med tillväxt.

> *Moderaterna har ett evighetsperspektiv på hur kommunen och närmiljön förvaltas.*

Trafik och buller

I Danderyd finns 27 mil kommunal väg, 436 kommunala parkeringsplatser och 568 platser för bilar vid infartsparkeringar. När inpendlingen till Stockholm och rörligheten ökar behöver vi intensifiera arbetet mot buller och föroreningar. Exempelvis behövs bullerdämpande åtgärder längs E18 och en kontinuerlig uppföljning av att riktvärdena för buller längs Roslagsbanan hålls.

- ✓ Bygg fler bullerplank längs E18 och Enebybergsvägen
- ✓ Ha kontinuerlig uppföljning av riktvärdena för buller längs Roslagsbanan och E18
- ✓ Trafikverket måste ta ansvar för och minska buller och miljöfarliga partiklar längs hela E18-stråket

En ren utemiljö

För oss är det självklar med en ren, städad och fräsch utemiljö. Vi har en unik miljö i vår kommun med vattennära promenadstråk, fina skogar och vackra parker bara några kilometer från pulsen vid Stureplan.

Våra grönområden är viktiga platser för oss som bor i Danderyd. Vi värnar om vår natur och de djur och insekter som finns här. Det gröna utgör inte bara en vacker fond. Växtligheten reglerar temperatur, motverkar torka och suger upp regnöverskott. För att förnya grönskan och ge frukt- och grönsaksskördar behövs pollinerande insekter. Men de vilda pollinerarna är alltför få. Genom att plantera nektarrika blommor, buskar och träd hjälper vi dem att få mat och när vi slår ängarna växelvis hittar de alltid nektar. Idag görs planteringar exempelvis vid våra idrottsplatser men att vi gärna ser mer av sådana planteringar i vår kommun. Bostäder för insekter finns där fallna träd blivit död ved. Men även på ängar när växtligheten tillåts stå kvar.

Vi vill se en renare utemiljö i våra skogar, parker, runt återvinningsstationer och vattennära miljöer. Förfulande nedskräpning sker inte enbart på land utan även under vattenytan. Ett problem är att elsparkcyklar, mopeder och annat slängs i vattnet. Danderyd ska ha en ren botten längs hela sin kuststräcka och vi vill intensifiera upprensningen av bottnarna i kommunen likväl som städningen av vår gemensamma utemiljö. Gärna i samarbete med Håll Sverige Rent.
I Danderyd finns 1000 hektar park och natur att uppleva, det finns tjugo parker och två naturreservat. I kommunen finns nio mil gång- och cykelväg att utforska. Underhåll av gator, grönområden, parker och fastigheter är prioriterat.

Vatten och avfall

Vattenförsörjning och bra vattenkvalitet ska säkras. Det innebär satsningar på underhåll så att läckage minskas och våra kostnader hålls nere. Taxan ska uppmuntra till återhållsam förbrukning och omhändertagande av dagvatten på egen fastighet.

Underhåll är en central del av såväl miljömässig hållbarhet som ekonomiskt ansvarstagande. I Danderyd finns 205 kilometer vattenledning, 209 kilometer dagvattenledning och 201 kilometer spillvattenförande ledning.

Avfallshanteringen ska vara säker, miljövänlig, väl fungerande och enkel för våra medborgare att förstå. Den bör äga rum så nära bostaden som möjligt och det ska vara lätt att göra rätt när det gäller sortering, återvinning och återbruk. Vi vill se ökad återvinning och återbruk, därför undersöker vi möjliga platser som även är tillgängliga för dem utan bil.

Utsortering av matavfall ska uppmuntras och underlättas. Det finns nästan 13 000 avfallskärl i Danderyds kommun och årligen produceras 5850 ton matavfall i kommunen. 1 146 ton tas om hand av den centrala biogasanläggningen. Bil och buss som drivs med biogas kör årligen motsvarande 51,1 varv runt jorden.

- ✓ *Etablera en returpunkt i centrala Danderyd.*
- ✓ *Vattenkvaliteten i Edsviken och våra insjöar ska vara god.*
- ✓ *Satsa på att rensa botten längs Danderyds kust från skräp och farligt avfall.*
- ✓ *Rena och kamerabevakade återvinningsstationer.*

Förvaltning av förskolor, skolor och övriga kommunala fastigheter

Moderaterna arbetar för att kommunen ska äga fastigheter av strategiskt eller kulturellt värde. Fastigheter som kan vara av värde för framtida invånare i Danderyd ska behållas i kommunalt ägande. Det är en del i vår strävan att förvaltningen av kommunen ska ske med ett evighetsperspektiv. Vissa av kommunens fastigheter bör utvecklas, så att de är rätt anpassade för våra behov och andra fastigheter bör avvecklas så att de kommer till bättre användning. Kostnaden för kommunens fastigheter ska ses i ett helhetsperspektiv och i samverkan med verksamheterna.

Du och kommunen

Det ska vara lätt att komma i kontakt med Danderyds kommun. Bemötandet gentemot invånare som kontaktar kommunen ska präglas av kundfokus och serviceanda. Vid enkla frågor är svarsfrekvensen både hög och snabb medan mer komplexa ärenden som rör flera förvaltningar ibland kan falla mellan stolarna. Här ser vi utrymme för förbättring. Danderyds kommun behöver också ta ansvar för underentreprenörer i ännu större utsträckning än idag.

Danderyd – en del av Storstockholm

Roslagsbanan

Kommunerna norr om Danderyd växer och regionen planerar att sätta in fler, snabbare och längre tåg längs Roslagsbanan. Restiderna planeras att kortas genom att lägga ner stationer med litet passagerarantal som Bråvallavägen och Stocksund. Vi kommer att strida för att alla tågstationer i Danderyd behålls.

Knutpunkt Danderyd

Med knutpunkt Danderyd menas området Danderyds sjukhus, Vendevägens infartsparkering (även kallad *Hortusparkeringen*) och Roslagsbanan. Här finns möjlighet att dra om Roslagsbanan närmare Danderyds sjukhus för att skapa en omstigning mellan buss, tåg och tunnelbana som gynnar hela regionen.

E 18:s framtid

Nackdelarna med den ständigt ökande inpendlingen till Stockholm märks tydligt genom ökande buller och föroreningar. En tunnel genom Danderyd skulle minska buller och föroreningar. Men att bygga tunnlar är dyrt och måste finansieras på något sätt. Så länge som den frågan inte är löst, och därmed inte heller hur mycket som landar på Danderyd går det inte att ha en annan uppfattning än att inga planer får hindra en framtida tunnelförläggning. Att Danderyd på egen hand skulle bekosta en tunnelförläggning är för oss uteslutet då det skulle kräva en allt för omfattande exploatering och bebyggelse av området.

Var med och påverka Danderyd, Stockholm och Sverige – bli (M)edlem!